

Edgar Savisaar ja Mihhail Korb nägid Moskvast ajalugu

Keskerakonna esimees Edgar Savisaar ja erakonna välissuhete sekretär Mihhail Korb võtsid 24. septembril Moskvast osa Ühtse Venemaa kongressist, kus nimetati partei kandidaadid parlamendivalimiste nimekirja etteotsa ning presidendivalimisteks. Korb ütles Kesknädalale, et Eesti esindajad sattusid Moskvast ootamatult ajaloo tunnistajateks ja et see oli kindlasti emotsionaalselt meelde jääv sündmus.

Korbi sõnul kulges kongress algul rahulikus töömeeleolus, sest 11 tuhat delegaati olid üle Venemaa kokku sõitnud ja, nagu tavaliselt, pisut võõristasid üksteist. Kuid president Dmitri Medvedevi sõnavõtt, milles ta tegi ettepaneku esitada partei Ühtne Venemaa presidendikandidaadiks praeguse peaministri Vladimir Putini, viis suure saali peaaegu eufooriasse. Seda sõnumit küll vaikumisi oodati, ja kui see juhtus, tõstis see saali meeleolu kohe teisele tasemele.

„11 tuhat mõttekaaslast laskisid oma kõrgemotsioonidel vabalt välja paiskuda. See oli tõesti huvitav vaatepilt,“ lisas Korb. „Sattusime endilegi ootamatult naaberriigi ajaloo tunnistajateks.“

Ka Savisaar kinnitas Keskerakonna pressiteates, et nii Putini kui ka Medvedevi nimetamise võtsid Lužniki spordihallis viibinud 11 tuhat kongressist osavõtjat vaimustusega vastu.

„Samas minu jaoks selles suurt üllatust polnud,“ tunnistas Savisaar. „Küll aga eeldasin, et Ühtse Venemaa presidendikandidaat kuulutatakse välja alles pärast detsembrikuisel Riigiduumas valimisi.“

Savisaar märkis, et Putin näitas ennast silmnähtavalt Venemaa kindlakäelise liidrina, kelle järele joondutakse.

Keskerakonna esindajad kohtusid ka mitme Ühtse Venemaa ja Ülevenemaalise Rahvarinde poliitikuga, kellest Savisaar tõstis eriti esile Riigiduumas väliskomisjoni esimeest Konstantin Kossatšovi. Arutleti arenguid Eesti ja Venemaa majandussuhetes ning koostööd pealinnade vahel. Eraldi rõhutas Savisaar Narva silla ehitamise küsimust, mis on kahjuks ikka veel lahendamata.

Kõnelusi kahe partei suhete arendamise teemal kavatsetakse sügisel jätkata.

KE, KN

AINUS: Keskerakonna esimees Edgar Savisaar on tänase Eesti ainus poliitik, kes Venemaaga ja Keskerakonna koostööpartneriga, parteiga Ühtne Venemaa mingeidki normaalseid naabrussuhteid püüab edendada. Pildil kohtub Savisaar Riigiduumas väliskomisjoni esimehe Konstantin Kossatšoviga, kellega arutleti Eesti ja Venemaa majandussuhete arengu üle. Foto: MIHHAIL KORB

Loe edasi lk 7

Katrin Siska kutsub:

TULE AVALDA MEELT ENDA, OMA PERE JA SÕPRADE HEAOLU NIMEL!

29. septembril kell 11.30–12.00 Toompeal pikett hinnatõusu peatamiseks

Siska

● Hinnatõus Eestis on ületanud taluvuspiiri. Samal ajal kui valitsus ja poliitikud kinnitavad, et majanduskriis on möödas, muutub tavainimese olukord päev-päevalt raskemaks.

● Oleme toidukaupade hinnatõusult Euroopas esimesed. Kui Euroopa Liidus oli keskmine aastane hinnatõus 3,4 protsenti, siis Eestis 10,4 protsenti. Euroopas on riike, kus elanik kulutab toidule üksnes 12% väljaminekutest, kuid paljudel eestimaalastel läheb selleks peaaegu kogu sissetulek. Tänapäevane olukord seab kahtluse alla rahvuse jätkusuutlikkuse.

● Murelikuks teeb elektri hinnatõus. Elekter kallineb, sest riik võttis endale Euroopa Liiduga liitudes elektrituru avamise kohustuse. Eestil on sellegipoolest võimalik elektri lõpphinda tarbijale mõjutada läbi

elektriaktsiisi alandamise, mis meil siin muide ületab EL alamäärat üle nelja korra!

● Me saame töö eest üht Euroopa väikseimat tasu, ent maksame kaupade eest sama hinda, mida kõrgelttasustatud tööjõuga riikide kodanikud.

● Õpetajad töötavad vaid missioonitundest, mis kõhntu ei täida. Õppurid ei saa stipendiumi ning vanurid viirelevad Euroopa Liidu kõige kehvema pensioniga. Sellest hoolimata maksame lahkelt kinni Kreeka hiiglasliku riigivõla.

● Toasooja käibemaksu ja elektriaktsiisi tuleb vähendada!

● Paljud eestlased emigreeruvad, kuna kodumaal pole võimalik leida inimväärselt tasustatavat tööd. Selline on Eesti tegelikkus. Me väärime paremat saatust!

● Kas peaksime rahulikult pealt vaatama, kuni hinnad taevani

Foto: INDREK VEISERIK

upituvad? Kindlasti mitte! Me pole nukud, kellega käputäie rikaste huve esindavad poliitikud võivad lõputult manipuleerida. Meil on tahe ja otsusekindlus, millega enda eest seista.

● Kutsun kõiki, kes tahavad enda, oma pere ja sõprade heaolu eest seista, hinnatõusuvastasele piketile Toompeale Stenbocki maja juurde.

● Ütleme üheskoos julgelt välja, mida me arvame!

Piketi „EI hinnatõusule!“ kohta leiab infot Facebookist, kus saab end ka osavõtjaks registreerida. Lisaks neile, kes end osalejatena kirja panevad, oodatakse igahüti, kes pole ükskõikne oma riigi ja rahva käekäigu vastu.

Loe ka Katrin Siska blogi:

<http://katrin-siska.blogspot.com/>

Juhtkiri

Ajakirjanikud, ärge mõnitage inimesi!

INARA LUIGAS

Riigikogu rahanduskomisjoni liige

Ega ma ei lootnudki, et siia Riigikogu saali oleks jäänud saalitäis liikmeid, aga aitäh – teid on viis tükki siin –, nii et ma tühjale saalile siiski ei räägi! Ma räägin sellepärast, et mu mõtted jääksid stenogrammi.

Need mõtted vaevavad minu südant ja hinge. Nimelt teevad mulle muret teatud küsimused. Need on Riigikogu infotund, infotunni küsimused ja selline saade nagu "Rahva teenrid" Vikerraadios.

Alustaksingi sellest saatest. Nimelt, eelmise nädala laupäeval (17.09.2011 – Toim.) istusid kolm ajakirjanikku – Arne Rannamäe, Sulev Valner ja Heidit Kaio – ilusti stuudios ja arutlesid teemadel, mis Eesti riigis toimub. Nad tõstasid küsimusi, otsisid lahendus-vastuseid. Saade mõõdus nagu ikka suhteliselt igavalt. Aga päris põnevaks läks siis, kui hakati arutama Riigikogu infotunni toimuvat ja seda, milliseid küsimusi võivad Riigikogu liikmed infotunni küsida ja milliseid mitte. Üks küsimus, mis neid eriti riivas, oli minu esitatud küsimus Andrus Ansipile selle kohta, miks Vabariigi Valitsus ei rääkinud Riigikogu liikmetele, ei rääkinud rahvale ausalt sellest, mis toimub eurotsoonis – siis, kui meile räägiti mesimagusast juttu sellest, et Eesti riigi ainus võimalus on liituda euroga. Ja see viha, kuidas sellel teemal raadios räägiti, kandus sõna otseses mõttes kaugele Setumaale minu kodutallu.

KESKMÖTE: Ma ei loodagi, et Eesti Rahvusringhäälingu ajakirjanikud vabandavad Eesti kodanike ees, aga ma loodan, et ERR teeb oma järeldused.

Uskumatu, kuidas sellel teemal sõna võeti! Arne Rannamäe rääkis, et sõna otseses mõttes on sellised küsimused ibalikud küsimused. Ma tahangi nüüd selgitada, kuidas tegelikult need küsimused Riigikogu infotundi jõuavad. Täpselt samasuguselt küsivad Kagu-Eesti inimesed minult: miks Ansip ei räägi rahvaga, miks valitsus ei räägi rahvaga ausalt, mis toimub Euroopa Liidus, mis toimub eurotsoonis?

Täpselt nii ei küsi mitte ainult pensionärid ja lihtsad inimesed, vaid küsivad õpetajad, arstid, õppejõud. Nad esitavad neid küsimusi mulle, mina formuleerin need ja toon nad Riigikogu infotundi. Ja mitte kellelgi pole Eesti riigis õigust öelda, et need sellised küsimused on ibalikud küsimused. Neid ei esita mitte ibalik rahvas Eestis, vaid neid esitavad lihtsad Eesti kodanikud, ja neil on selleks täielik õigus. Mina arvan, et ajakirjanikud võiksid ise minna sinna ääremaale Kagu-Eestisse ja küsida inimeste käest, mis neid huvitab, ja arutada nendel teemadel.

Kui ma seda arutlust kuulasin, jäi mul tunne, et me pole 20 taasiseseisvuse-aasta jooksul mitte midagi õppinud. Mulle jäi tunne, et osa inimesi soovib ikka mingisugust jõudu kasutada selleks, et panna rahvast esitama ministriale häid küsimusi, meeldivaid küsimusi, mitteärritavaid küsimusi, ja kõik muud küsimused tituleerida ibalikeks küsimusteks.

Ma tahan öelda ajakirjanikele seda, et: ärge mõnitage inimesi! Las nad küsivad neid küsimusi, mis neid huvitavad. Ärge mõnitage läbi eetri lihtsaid Kagu-Eesti inimesi ja ärge tulge hirmutama! Ma ei loodagi, et Eesti Rahvusringhäälingu ajakirjanikud vabandavad Eesti kodanike ees, aga ma loodan, et ERR teeb oma järeldused sellest.

Tahan veel kinnitada üht: kui Eesti rahvas küsib mult küsimusi ja kui ma ei oska vastata ja kui nad soovivad, et ma neid küsimusi esitaksin Riigikogus, siis ma edaspidigi toon siia Riigikogu infotundi igasuguseid küsimusi. Ja kas need meeldivad Ansipile või mitte – meie peaminister peab nendele vastama.

Inara Luigase sõnavõtt Riigikogu vabas mikrofonis 19. septembril.

KESKNÄDAL

Address: 10130 Tallinn, Toom-Rüütli 3/5

Tellimine ja levi: 6 177 717

Peatoimetaja Urmi Reinde urmi@kesknadal.ee 6 274 583

Uudistejuht Indrek Veiserik indrek@kesknadal.ee 6 274 571

6 274 573

Toimetaja Tiit Maksim tiit@kesknadal.ee

Toimetuse käsikirju ei tagasta. Kesknädalal ilmunud artiklid väljendavad nende autorite arvamust, mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Levi AS Express Post ja AS Eesti Post.
Lehte kirjastab MTÜ Vaba Ajakirjandus

NÄDALA NUPUD

Elektrilöök rahakoti pihta

Riigikogus oli eelmisel nädalal esimesel lugemisel Keskfraktsiooni eelnõu, mille eesmärk on langetada elektrienergia aktsiis Euroopa Liidu poolt kehtestatud alammäärani – ühe euron MWh. See leevendaks 2013. aastal üleminekut täielikult avatud elektriturule, mis toob tarbijate jaoks kaasa hinnatõusu.

Keskfraktsiooni liige Lembit Kaljuvee (pildil) ütles, et ääretult oluline on kiiresti leida riigipoolseid võimalusi kodukulude, shelektrihinnakasvu leevendamiseks.

„Poliitikud saavad mõjutada elektrihinda peamiselt just maksude ja aktsiiside abil. Elektrienergia aktsiis ületab meil praegu neljakordselt EL-is sätestatud miinimumi; seega on meil seaduslik võimalus seda vähendada. Käibemaksu alandamine on järgmine võimalus, mida riik võiks kasutada, et 2013. aastal eesseisev tariifide tõus ei oleks nii järsk,“ selgitas Kaljuvee. Tema sõnul peavad koalitsioonisaadikud mõistma, et elektrihinna tõus annab kõigi esmatarbekaupade hindadele ja teenuste tariifidele tõuke. Nii suur löök inimeste rahakotile oleks väga ränk, ning Riigikogu peab tegutsema, et seda leevendada.

Keskkonnaminister soosib võlaorjust: küttepuid järelmaksuga!

Riigikogu keskerakondlased esitasid keskkonnaminister Keit Pentusele arupärimise: miks Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK) asub soodustama inimeste sattumist võlaorjusesse, müües neile küttepuid järelmaksuga?

„Arvestades küttepuid kõrget hinda, oleks valitsusel võimalik RMK kaudu pakkuda küttepuid soodsa hinnaga. Selle asemel aga on välja valitud finantsettevõtte Cofi, mis pakub küttepuid järelmaksuga ning kõrge intressimääraga,“ selgitas Keskfraktsiooni liige Tarmo Tamm (pildil). Tema sõnul on kummuline, et valitsus räägib iga päev majanduskasvust, kuid ometi oleme olukorras, kus inimesed ei jaksa isegi talvekütet osta ning peavad minema järelmaksu teele. „Kuna inimeste ostuvõime on langenud, ei jaksa nad isegi talvekütet kohe välja osta. On äärmiselt alatu sellist olukorda ära kasutada, koorides neilt kõrge intressi abil viimasegi raha.“

Rahvaasemik ei suuda ära imestada, mis kriteeriumide alusel valiti välja just see ettevõtte ning miks kindlustatakse just sellele ettevõttele nii kõrge kasumimäär. Tema andmeil on Swedbank teatanud, et annab soodsamat laenu kui Cofi järelmaks, mille intressimäär 24,9% aastas.

„Riigiettevõtte peaks töötama riigi ja selle kodanike huvides, aga selle asemel asutakse hoopis koostööle liigkasuvõtjatega. Nii pole õige!“ leiab endine Põlva linnaape Tarmo Tamm.

Õigus tasuta võtta sularahaautomaadist omaenda raha

Keskerakond saatis 21. septembril järelepärimise seoses ühtse sularahaautomaatide võrgustiku loomisega. Lauri Laasi (pildil) esitas Finantsinspektsiooni juhile Raul Malmsteinile kirjalikult küsimused seoses sularahaautomaatide universaalseks muutmiseks.

„Finantsjärelevalve üheks eesmärgiks on selgitada, millised on riskid tarbijate jaoks, ja pakkuda neile teavet ning tuge finantsteenuste valimiseks. Me ei saa lubada olukorda, kus inimesel pole enam suurt teenustasu maksmata võimalik ligi pääseda omaenda sularahale,“ ütles Laasi. Tema sõnul jõudis hiljuti avalikkuseni info, et Eestis kaovad 2012. aastal kolme eri tunnuskirjaga pangautomaadid, loovutades koha uuele, seni veel nime-tule sularahajagajale. „Kuigi mitu panka lubab oma klientidele tulevikus igast automaadist sularaha teenustasuta, võib see siiski kõigile tasuliseks muutuda. Pangaliidu hinnangul võidakse seada näiteks piiranguid sularaha tasuta väljavõtmise kordadele.“

Seoses sellega soovib Keskerakond vastust, millisel seisukohal on Finantsinspektsioon kavandatavate muudatuste suhtes ning kas on arvestatud sellega, et uue operaatori teenustasud võivad osutada liiga kõrgeks.

Õpilaste suur Soome-minek aitab Eesti õpetajaid

Blogi <http://innoja.blogspot.com/> vahendas 20. septembril Soome meediafirma YLE uudist, et Helsingi kõrvallinnas Vantaas on plahvatuslikult kasvanud Eestist pärit õpilaste arv – näiteks tänavu läks seal kooli 100 eesti last enam kui mõõdunud aastal. Kokku õpib Vantaa koolides juba ligi 400 eesti last.

Nagu rääkis Vantaa omavalitsuse haridusjuht Eero Väätäinen, eesti koolilaste suur hulk üllatab – uusi õppureid saabub Eestist pidevalt. YLE märgib, et Eestist kolitakse Soome ühelt poolt tööpuuduse, teiselt poolt aga kiire hinnatõusu eest. Lisaks Vantaale suureneb eesti õpilaste arv kiiresti Helsingis. „Mis äga peaks rõõmustama kõiki Eesti õpetajaid: nimelt vajavad Soome koolid Vantaas ja Helsingis üha rohkem eesti keelt valdavaid õpetajaid,“ teatab Inno ja Irja blogi.

Soome koolides antakse õpilastele tunde 50 keeles, kuna leitakse, et emakeelne õpe aitab kaasa õpilaste üldisele õppeedukusele. „Nii et õpetajad: selmet vigiseda madala palga üle Eestis – liikugem sinna, kuhu lähivad Teie õpilased – Soome!!!“ kirjutab Inno ja Irja blogisse sissekande teinu lõpetuseks.

HIIBUSE NÄDAL

Riigimehelikult mõtlemisel lisanduvad erahuvidel veel erakonnahuvid, riigihuvid, internatsionaalsed ja globaalsed huvid jpm.

KUI ERA- JA EUROHUVID EI KATTU

Ansip naeris välja Eesti ametnike andmed

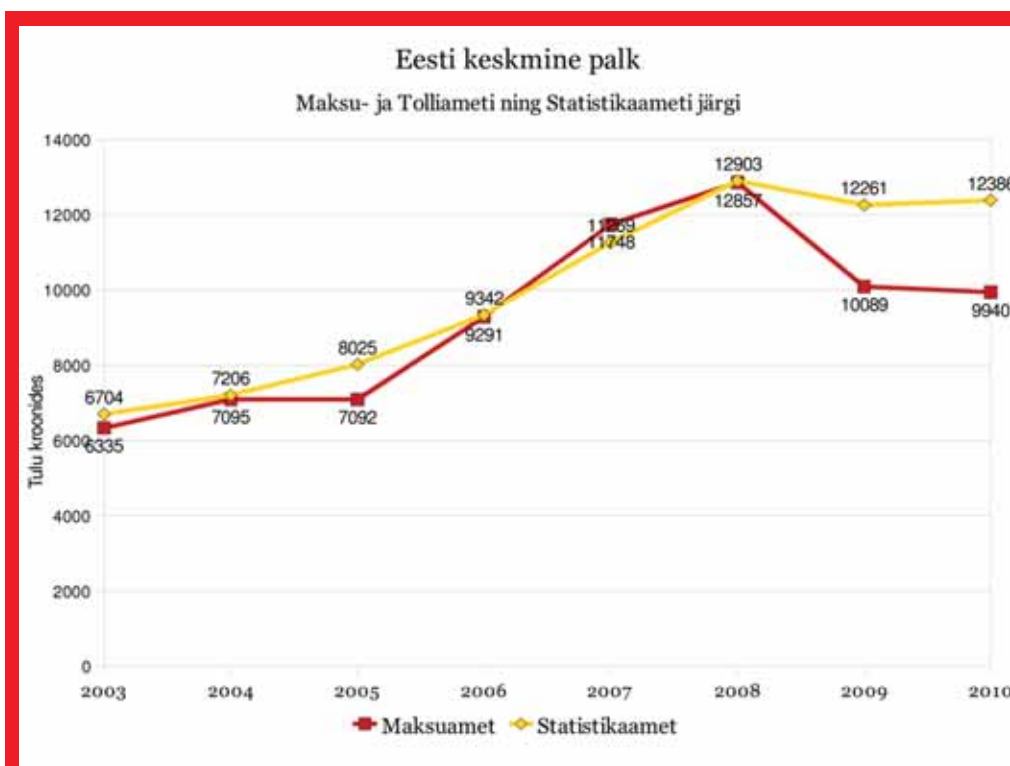
14. septembril Riigikogu infotunnis küsis Kesksotsiooni liige Heimar Lenk peaministrilt tööpuiduse kohta: „Tänane ajaleht Kesknädal toob välja karmi statistika, et meil on kahe aastaga vähenenud üle 112 000 töökohta. Samal ajal me räägime, et meil on ka töötus vähenenud. Mul on küsimus: mille arvel meil see töötus vähenenud on, kui meil pole töökohti juurde tulnud, ja kas töötud on jäänud statistikast lihtsalt välja?“

Peaminister vastas talle oma-selt kõikteadjana: „Aitäh! Ma ei tea ühtegi tõsiselt võetavat inimest, kes peaks tõsiselt võetavaks allikaks Kesknädalat. Ma soovitan ka teil mitte usaldada seda, mida kirjutab see teie viidatud väljaanne, mis allikaks kindlasti ei kõlba. Meil on olemas Statistikaamet. Statistikaamet teeb kvartaalseid ülevaateid nii töötuse kui ka töökohtade kohta. Palun lugege Statistikaameti kodulehekülge!“

Lugupeetud peaminister ei teadnud, et Kesknädala artikli allikaks olid Haigekassa andmed sotsiaalkindlustusega töötajate arvu kohta ja Töötukassa andmed registreeritud töötute kohta. Need mõlemad on Eesti ametkonnad nagu ka Statistikaamet. Täna on kõigile selge, et Kreeka statistikaandmed ei olnud usaldusväärsed ja pole põhjust arvata, et meie ametnikud oleks tõe nimel takistanud poliitikuid iga

hinna eest eurosooni mine-misel. Pigem said nad tule-mused, mille eest neile palka maksti.

Õeldakse, et töde läbib kolm staadiumi: esiteks naerdakse välja, teiseks võideldakse vastu, kolmandaks võetakse teda kui enesestmõistetavat. Me nägime väljanaanemist ja ilmselt kogeme vastuvõit-lemist, sest Statistikaameti näidud on poliitiliselt vajalikud. Nende alusel me saime eurosooni ja need määravad kõrge-mate riigiametnike igakuise palganumbri. Ansipil on isik-lik huvi, et Statistikaamet tea-taks eelmise aasta keskmiseks palgaks 792 eurot või 12386 krooni kuus, kuigi Maksu- ja Tolliameti (EMTA) andmetel oli eelmise aasta tuludeklaratsioonide alusel keskmine brutopalk 9940 krooni kuus. Kui kõrgemad ametnikud ja Riigikogu saadikud saaksid p a l k a EMTA-le esitatud tuludek-

laratsioonide järgi, siis nad oleksid mullu kaotanud 19,74% oma sissetulekust. Statistikaameti ja EMTA keskmise palga erinevus oli 2446 krooni. Seega maksime liigselt igale Riigikogu liik-mele vähemalt 9784 krooni kuus või 117 408 krooni aas-tas, peaministrile 17611 krooni kuus (6 keskmist palga + 20% esinduskuludeks) või 211 334

krooni aastas. Tänu Statistika-ameti keskmise palga kasu-tamisele võiski Andrus Ansip juba 18. detsembril 2008 tea-tada: „Kui see on kriis, siis ain-ult sellises kriisis ma elada tahaksingi.“ Tookord oli Sta-tistikaameti tabeli PA5211 järgi keskmine palk 12903 krooni ehk 825 eurot, mis on praegusest 4% suurem. Mak-su- ja Tolliameti järgi oli 2008.

aasta keskmine deklareeritud palgatulu vaid natuke väiksem ehk 12857 krooni või 822 eu-rot, kuid kahe aastaga on see langenud koguni 22,6%. Tee-nitud palgatulu üldsumma on EMTA järgi kahe aastaga kaha-nenud 29,06 miljardit krooni ehk 33,4%. Õeldakse, et on väikesed valed, suured valed ja statistika. Tänu Statistikaameti andmete kasu-

Eesti brutopalk on Maksu- ja Tolliameti tuludeklaratsioonide järgi kahe viimase aastaga tugevasti vähenenud. Võrreldes tippajaga 2008. aastal oli 2009. aastal vähenemine 2172 krooni või 17,7% ja 2010. aastal 2390 krooni või 19,3%. Statistikaameti keskmine palk ei ole samamoodi alanenud, sest nemad kasutavad kaudseid arvutusmeetodeid. Nende andmetel see isegi suurenes mullu 125 krooni, võrreldes 2009. aastaga.

Andmed: EMTA ja Statistikaamet, graafik Virgo Kruve

tamisele ei teagi peaminister Andrus Ansip kadunud töö-kohtadest ega tunne seda ka oma isiklikus rahakotis. Eesti peaminister näib elavat juba Euroopa viie jõukama riigi seas, sest oma väljaitlemistes kasutab ta ainult kõige opti-mistlikumaid hinnanguid ja näite.

Virgo Kruve

Peaminister, ära puutu töötukassa ja haigekassa raha!

Indrek Tarandil oli õigus, kui ta hiljutise valimiskakluse käigus jõudis tõdemuseni, et meid ähvardab ENSV-stumine. Väide, mis esmapilgul võis lihtsalt näida poliitiku liialdusena, on siiski üpris tõene. Selle tõesuse üheks veenvaks ilminguks on nädal tagasi avalikustatud Vabariigi Valitsuse kava hakata võtma laenu Eesti Haigekassa ja Töötukassa reservidest.

ANDRES ELLAMAA
Eesti Arstide Liidu asutajaliige

Silmagi pilgutamata ja temale omase küünilisusega kinnitas meie armas peaminister Andrus Ansip, et nii ongi kõige mõistlikum. Miks võtta raha laenuks mujalt, kui seda võib ilma igasuguste probleemideta omastada Töötukassa või Haigekassast?! Mis sest, et sinna kogunenud reserve võib vastavalt seadusele kasutada vaid sihtotstarbeliselt. See on seesama raha, mida kogutakse mustade päevade ajal veel mustemateks päevadeks. See on seesama raha, mida maksumaksja maksis, et töötute saaks ka vietsaimatel aegadel leiva lauale ning hädaline saaks ravitud. Need on reservid, mida aitavad koguda arstid ja õed masupäevil saamata jäänud palgast ning kümned tuhanded tõbisid oma oluliselt vähendatud haigus-rahadest ja pikenenud ravijärjekordadega.

Ravikindlustusraha hoiti targu eemal

Kui ENSV sai 20 aastat tagasi otsa, siis oli toonase valitsuse üks esmastest programmilistest ülesannetest eraldada ravikindlustusraha muust eelarvest. Ikka selleks, et mis tahes valitsusel ei tekiks kirge lappida teauke või osta õhutõrjekahureid, ja samas jätta abivajajad abita. Peeti silmas kurba tõsiasja, et parlamendilt erilist vastutus- ja

asjatundlikkust oodata ei tasu. Ükskõik, mis koosseisus see parajasti Toompeal istub.

20 aastat tagasi sai teoks ravikindlustussüsteem, mis oli esimene selletaoline endise NSV Liidu territooriumil. Olime vähemalt ravimise valdkonna saanud ENSV-st välja! Algu oli edukas. Ravikindlustusmaks laekus paremini mis tahes teistest maksust. Ikka seepärast, et maksumaksja teadis, mis talle oluline on.

Maksu laekus koguni nii hästi, et loodud kindlustussüsteem elas üle nii Maapanga nahka läinud rahakaotuse kui ka tootmis-koondise „Ookean“ sadadesse miljonitesse kroonidesse küündiva võla. Kuid see ei tähendanud muidugi, et ENSV-lik mõtlemine kadunud oleks olnud. Läks vaid mõni aasta, ja kindlustuslikud põhimõtted hakkasid oluliselt hägustuma. Selle asemel, et arendada avalik-õiguslikku kindlustusametust kõigi kindlustusametusele kohaste printsiipide järgi ning teha konkreetne vahe kindlustatutel ja mittekindlustatutel, asuti kõigi võimalusi võrdsustama. See tähendas, et aus maksumaksja pidi katma kõigi, sealhulgas maksukohustuse täitmisele viilistavate sadade sahkerdajate kui ka muidu lüdride ravikulud. Ilmselt oli see aeg, mil oleks pidanud täpsustama, mis raha eest kindlustatakse õppurid, pensionärid, kodutud jne.

Ravikindlustust vaid mängitakse

Tervishoiu rahastamise ENSV-stumise eelmine samm oli mõelduka sotsiaalministri juhtimisel nn solidaarsele ravikindlustussüsteemile nihkumine. Tulemuseks oli vormilt kindlustuslik, kuid sisult sotsialistlik arstiabi rahastamise süsteem. Kindlustust vaid mängitakse. Kindlustusamet peaks ju oma loomult olema nagu pank. Kas keegi on näinud, et mõni pank tegeleks mingist solidaarsusprintsiibist lähtuvalt? Eks oleks see ju imeiline, kui sadade makseraskustes kinnisvaraomanike võlad makstaks kinni edukamate pangapartnerite poolt? Mõeldamatu olukord, eks ole!

Haigekassa reservide üle otsustamise andmine vaid valitsuse kätte, uskudes meie armsa peaministri lubadusi võlg koos intressidega ikka kunagi tulevikus tasuda, on ülimalt kergemeelne tegu. Meid on ju viimase viie aasta kestel piisavalt lollitatud. Tulemus saab olla vaid üks – majandussurutise tingimustes jääb tavakodanikul üha vähem võimalusi ravimiseks; võimalused jäävad vaid neile, kel on piisavalt vahendeid, et tasuda ravi eest ise või kellel on taskus uhke elukindlustuspoliis.

Tervis on liialt kallid ja elu on liialt lühike, et heatahtlikult jälgida meie armsa peaministri eksperimente ja ära oodata tema lubaduste täitumist.

Läänemaa keskerakondlased: Eesti riigijuhid kaitsku oma inimesi

Keskerakonna Läänemaa piirkond soovib Finantsstabiilsuse Fondiga liitumist ainult konkreetsetel tingimustel.

Keskerakonna Läänemaa piirkonna juhatus tutvus Riigikokku saadetud vastava eelnõuga ning võttis selle suhtes järgmise positsiooni:

Reformierakondlik jutt, et see finantsinstrument ei puuduta otseselt Kreekat ja Portugali ning et ühist „kassat“ on vaja kõigi raskustega riikide jaoks, on eksitav propaganda. Ilmselge, et Saksa ja Prantsuse pangad kaitsevad oma investeeringuid, ja kaitsevad eelkõige oma rahanduslikke huve just lõuna-regioonis. Selline käitumine halvab aga peatselt ka Skandinaavia pangandust.

Keskerakonna Läänemaa piirkonna juhatus on praegu veendumusel, et Eesti heaolu ei saa enam kärpida „lõbusate“ lõunaeurooplaste nimel. Eesti riigijuhtidel peab olema piisavalt väärikust, et esmajärjekorras kaitsta enda inimesi. Muu jutt on meile tuttav juba Eesti 700-aastasest ajaloost. Kindel on aga täna see, et peaminister Andrus Ansip ja rahandusminister Jürgens Ligi järjekordselt ei arvesta rahva tegelike vajadustega ning saavad antud juhtumist välispoliitilisi lisapunkte, millest neile piisab valijatega manipuleerimiseks.

Läänemaa piirkond soovib valitsuserakondade külmast retoorikast hoolimata lähtuda järgmisest kahest punktist.

1. Kuna Kreeka ja Portugali pension ületab OECD keskmist, moodustades 80–100% endisest palgast,

ja Eestis moodustab pension 40% keskmisest palgast, kusjuures Eesti kodaniku pension on 4–5 korda väiksem, kui see on Kreekas ja Portugalis, on Finantsstabiilsuse Fondiga liitumine täna pelgalt välispoliitilise kiituse otsimine. Lisaks on Eesti hinnatõus euroala kiireim ja ostujõud pidevas languses. Keskerakonna Läänemaa piirkond toetab Finantsstabiilsuse Fondiga liitumist ainult kindlatel tingimustel: kas a) Kreeka ja Portugali kärbibvad oma sotsiaalkulutused Eesti tasemele, või b) Eesti kergitab oma pensione vähemalt poolele tasemele Kreeka ja Portugali pensionidest. Samasugune poliitiline valik peab toimuma ka kõigis teistes valdkondades (õpetajad, meditsiinitöötajad).

2. Kreeka ja Portugali peavad andma veenva tagatise, et antava abi tagasimaksetega ei tekiks ootamatuid takistusi. Maastrichti kriteeriumi täitmine ja hoidmine muutub Eestile negatiivse stsenaariumi puhul kaugeks unistuseks. Me paneme oma lastelastele vastutustundetu koorma.

Kiirustamine ja läbipaistmatus on ka varem toonud Eestile negatiivseid tagajärgi. Euroalaga liitumisel lubati suuremaid investeeringuid ja paremaid töökohti, olemas aga saanud galopeeriva hinnatõusu ja langeva heaolutaseme.

Keskerakonna Läänemaa piirkonna pressiteatest

Briti konservatiivid mässavad Euroopa Liidu vastu

Suurbritannia peaminister David William Donald Cameron peab läbi viima referendumit Euroopa Liidust välja astumise küsimuses, või ootab teda ees vastuhakk omaenda parteis ja valijate toetuse kadumine – nii hoiatavad valitsusjuhti parlamendis istuvad konservatiivid.

Konservatiivsete parlamendiliikmete 1922. Aasta Komitee sekretär Mark Pritchard on seni mõjukaim toori, kes nõuab eurosooni kriisi tõttu referendumit Suurbritannia liikmelisuse üle Euroopa Liidus, teatab *Daily Telegraph*. Pritchardi sõnul on Euroopa Liit muutunud okupatsioonijõuks, mis murendab Suurbritannia suveräänsust, ning parlamendiliikmete toetus peaministrile pole enam kindel.

Valitsus peaks korraldama järgmisel aastal referendumit selle üle, kas Suurbritannia peaksid olema Euroopa Liiduga ainult kaubandussuhted, mitte aga poliitiline liit. Pritchard hoiatab, et konservatiivid saavad valimistel tagasilöögi osaliseks, kui Briti maksumaksjad on sunnitud toetama reformimata ja laisku eurosooni riike.

Pritchard on 120 konservatiivset parlamendiliikmest koosneva grupi juhtfiguur. Nad avaldavad peaministrile survet, et koostatakse selge plaan Euroopa Liidust tagasitõmbumiseks. Ka välisminister William Hague asus hiljuti euroskeptikute hulka, teatades, et Suurbritannia oleks majanduslikult edukam, kui lõdvendaks oma sidemeid Euroopaga. **Kn**

Taavi Aas: e-valimiste salastatud aruanded tuleb avalikustada!

IT-teadlane, e-valimiste turvaekspert dr Barbara Simons (USA) koostas pärast 18.–21. juulini toimunud Eesti-viisi aruande, kus muu hulgas viitab Eesti e-valimisi käsitlevatele salastatud aruannetele.

Tallinna abilinnapea Taavi Aas leiab, et kui Eesti e-valimiste turvalisuses kahtlejad aruanded on avalikud, siis peavad avalikud olema ka e-valimiste turvalisusesse uskujate aruanded. „Turvalisusprobleemide üle otsustamiseks tuleb e-valimiste kohta koostatud salastatud aruanded viivitamatult avalikustada. Suurepärane võimalus avalikustamiseks avaneb peagi Tallinnas toimuvatel e-valimisi ja muud e-temaatikat käsitlevatel üritustel ICEGOV ja VoteID.“

Aasa sõnul on kõnealus aruandes pööratud tähelepanu Eesti e-valimistega seotud olulistele turvalisusprobleemidele. „Dr Simons on kindlal seisukohal, et Eesti e-valimissüsteem ei ole turvaline, kuna see ei vasta mitmete vajalikele ja üldtunnustatud nõuetele.

Nimelt, e-valijatele ei ole tagatud nende hääletamise salajasus. Nende arvutid on kaitsetud valimistulemusi moonutada võivate pahavaraprogrammide vastu. Samuti on olemas siseoht – pole välistatud, et Eesti e-valimiste süsteemiga lähedalt seotud ja selle sees töötavate inimeste tegevus võib hääletustulemusi tahtlikult või tahtmatult mõjutada,“ lisas Aas.

Kesknädal avaldab järgmises lehenumbri Barbara Simonsi Eesti e-teemalise aruande!

Stalnuhhin: Meie riigile on omane inimeste ebavõrdne kohtlemine

2011. aastal möödus 25 aastat Tšernobõli tuumakatastroofist

Riigikogu keskerakondlased esitasid maikuus eelnõu, millega laieneks nende isikute ring, kellele võimaldatakse soodustused ja toetused leevendamaks tuumakatastroofi piirkonda saatmisest tekkinud tervisekahjustusi. Reformierakonna ja IRL-i hääletega lükati eelnõu 20. sep-

Toetused tuumakatastroofi piirkonna töödes osalenutele

Eelnõu eesmärk on tagada kõikidele Eestis elavatele tuumakatastroofi piirkonda saadetud isikutele toetused, hüvitised ja soodustused sarnastel alustel ning võrdses ulatuses. Eelnõu jõustumisel on

Hüvitiste ja soodustuste eest tasutaks riigieelarves selleks ette nähtud vahenditest Sotsiaalministeeriumi kaudu ning maksimaalsed kulutused oleksid aastast 264 550 eurot. Stalnuhhini sõnul kogu maailm tänavu, mil sai täis 25 aastat Tšernobõli katastroofist, ülistas tuumakatastroofi likvideerijaid – neid inimesi, kellele oleme võlgu meie endi ja meie laste tervise.

Riigikogus valitseb kommunismiaegne tänamatus

„Meie aga siin saalis – mitte kõik muidugi, kuid enamus – ei suuda murda oma nõukogudeaegseid verreibunud instinkte. Kui teie laps on terve, siis teatud määral peate selle eest tänulikud olema ka neile 1300 likvideatorile, kellele ei taheta loovutada isegi tasuta laulupeopiletit. Selline tänamatus on kommunismiajastu pärand, ja seni, kui me sellega elame, ei saa lahendatud ka tuumakatastroofi saadetud isikute probleemid,“ rääkis Stalnuhhin Keskerakonna eelnõu kaitstes.

Mis asi on radioaktiivne kiirgus, teame tõenäoliselt kõik. Kuidas näeksid välja meie lapsed, kui nad teaksid, millega vastatakse neile nende kangelaeste eest tulevikus? Kui nad oleksid vältinud sinna sõitmist? Siis oleks see kiirgus levinud üle Euroopa – ega see paik Eestist kaugel ei ole. Hetkel menetletav eelnõu ei räägi rahast. 160 eurot aastas on umbes Tšernobõli veterani ühe kuu ravimite hind. Meil oleks võimalus aitähta nendele inimestele, kes maksid oma tervisega minu, teie, igaühe, kellel on lapsed, tervise eest, ja mingit rahaarvestust siin ei peaks olema.

20. septembri Riigikogu stenogrammi põhjal Kn

Tsahkna: Tšernobõli veteranidega tegelgu Venemaa

Sotsiaalkomisjoni esimees Margus Tsahkna (IRL, pildil) leidis, et tuumakatastroofi veteranidega peaks tegelema vaid see riik, kus katastroof toimus.

Ta ütles (*stenogrammi järgi*): „Kui vaadata, et algatajate info kohaselt on 1300 inimest täna Eestis need, kes jäävad välja represseritud isikute seaduse raamest ja kui neil on tõesti (suure tõenäosusega neil on) erinevaid probleeme, mis tulenevad konkreetselt sellest tuumakatastroofist, kuhu neid välja saadeti või kuhu neid siis kutsuti tollel hetkel, et siis, kui sellised ettepanekud tulevad, nende teemadega edasi tegeleda kas või Riigikogu otsuse näol, siis kindlasti me arutame seda väga tõsiselt. [- - -]

Ka valitsusepoolse seisukohas väljendub see põhimõte, et tegelikult peaks just nimelt see riik, kes on ka õigusjärglane sellele riigile, kus see tuumakatastroof toimus, siis enamustel juhtudel me räägime ju ühest konkreetselt juhtumist, siis hoolitsema nende inimeste eest ja andma neile soodustusi või kuidagi korvama seda kahju, mis on tekitatud, siis kui need inimesed täna ei saa neid soodustusi, siis ma eeldan, et Venemaa poolt neid soodustusi sellisel kujul vähemalt, kui on Eestis represseritud isikute seaduses, ette nähtud ei ole. Aga ma ei väida seda lõpliku tõena, kuna konkreetselt seda küsimust sellisel kujul komisjonis ei olnud arutlusest.“

Reinmann: Tšernobõli veteranid toetavad Keskerakonna seaduseelnõu

Keskfraktsioon kohtus 11. mail Eesti Tšernobõli Ühingu esimehe Jüri Reinmanniga. Arutluse käigus jõuti ühisele arusaamisele, et Eesti vajab Tšernobõli veteranide eriseadust, mille Keskerakond algatas Riigikogus 3. mail.

„Pidasime vajalikuks eelnõu Tšernobõli Ühingu esimehega arutada, et seda paremini sõnastada ning et see täpsemalt täidaks veteranide soovid,“ selgitas fraktsiooni esimees Kadri Simson.

Eesti Tšernobõli Ühingu esimees Jüri Reinmann (*pildil*) ütles maikuus, et arutelu käigus jõuti üksmeelele, et kõik Eestis elavad Tšernobõli tuumakatastroofi likvideerijad võrdsustatakse riigi poolt toetustega ning neile hakkavad kehtima endise represseritud seadusest tulenevad õigused. Ta lisas, et Tšernobõli Ühing kindlasti toetab Keskerakonna seaduseelnõu. Ühingul on hea meel, kui kõik mehed saavad lõpuks ometi riigilt võrdsed õigused. **KE**

Stalnuhhin

tembril tagasi. Koalitsiooni-saadikutest jäid erapooletuks Andrei Korobeinik (RE) ja Juku-Kalle Raid (IRL). Stenogrammi põhjal võib öelda, et Mihhail Stalnuhhini hinnangul ei ole alaliselt riigis elavate inimeste ebavõrdne kohtlemine demokraatlikule riigile kohane. Tema sõnavõttust selgus, et Eesti Tšernobõli Ühing on mitu korda juhtinud avalikkuse tähelepanu paljude Tšernobõli veteranide probleemile – nad ei saa riigilt toetust. See on vastuolus Euroopa Liidu põhimõtete, mille kohaselt erinevaid sotsiaaltoetusi ja hüvitisi peavad võrdsetel alustel saama kõik elanikud, vaatamata nende kodakondsusele.

seadusega tagatud kõigile Eestis alaliselt elavatele tuumakatastroofi piirkonda saadetud isikutele õigus 160 euro (aastas) ulatuses tervisetamistootusele, õigus tasuta külastada riigimuuseumi, ning üldlaulu- ja tantsupidu, õigus tasuta tegelda harastuskalapüügiga, õigus 50% lisele sõidusoodustusele ühistranspordis riigisisestel liinidel. Need toetused ja soodustused on represseritud seadusega täna tagatud vaid osale tuumakatastroofi piirkonda saadetutest. Eesmärk ei ole nende isikute hüvesid vähendada, mistõttu tuuakse need ka sellesse eelnõusse, ning laiendatakse nimetatud soodustuste ja toetuste saajate ringi.

„Estonia“ hukk – mõistatus ka 17 aastat hiljem

Täna seitseteist aastat tagasi lõpetas Läänemerele oma viimseks jäänud reisi EstLine'i parvlaev „Estonia“ umbes 50 kilomeetri kaugusel Hiiumaast merepõhjas, viies endaga kaasa 852 inimest. Katastroofist eluga pääseda õnnestus ainult 137 inimesel, kelle hulgas polnud mitte ühtegi pardal olnud lastest.

KEIDI VÕSU
Keskerakonna Keila osakonna juhatuse liige

„Estonia“ ehitati 1980. aastal Meyer Werf'i laevatehases Saksamaal Papenburgis. Liiniliiklust Tallinna ja Stockholmiga vahel alustas laev Eesti lipu all 2. veebruaril 1993. Vaevalt poolteist aastat hiljem, tormise 28. septembri esimesel tundidel, juhtus Eesti rahuaja suurim katastroof, mis ei kustu mälestustest iial. „Estonia“ hukk tabas valusalt

meid kõiki. Eriti neid, kelle sugulased, sõbrad või tuttavad merre jäid.

17 aastat hiljem pole see traagiline sündmus ikka veel lõppenud. Ilmselt ei lõppegi – vähemalt mitte seni, kuni on olemas ühesed vastused, miks parvlaev hukkus ja kes või mis selles süüdi on. Paljude hinges kripeldab küsimus: kas seda saab siiski õnnetuks pidada? Parvlaeva hukkumist uuriv valitsuse moodustatud asjatundjate komisjon lõpetas tegevuse 2009. aastal. Nende

LAHENDAMATA MÕISTATUS: Kogu tõe sellest, mis Estoniaga juhtus, me niipea ei kuule.

avaldatud lõppraport, mis peaks andma vastuseid, ei ole täielik. Seda väitis isegi 2009. aasta 10. novembri Riigikogu istungi kõnetoolis põhiseaduskomisjoni esindajana Igor

Gräzin, kui esimesel lugemisel oli Riigikogu otsuse „Riigikogu uurimiskomisjoni moodustamine parvlaev Estonia uppumise põhjuste ja sellega seotud asjaolude väljaselgita-

miseks rahvusvaheliseks parlamentaarseks koostöök“ eelnõu. Kõigele vaatamata lükati Keskerakonna fraktsiooni algatatud eelnõu uue uurimiskomisjoni moodustamisest põhiseaduskomisjoni ettepanekul 42 poolthääletega tagasi.

Kogu tõe selle kohta, mis tol sügisõöl Läänemerele juhtus, me kindlasti niipea ei kuule. Liiga palju salastatud informatsiooni ei lase paljudel uskuda, et õnnetuse põhjustas ainult tormine meri ja sellest tingitud võõrivisiiri purunemine. Samuti tundub endiselt kahtlane, miks oli vaja laevahukukohale nii ruttu haurahu kehtestada, miks ei lastud sukeldujatel vrakist reisijate surnukehi üles tuua ja miks

taheti „Estonia“ merepõhjas kiiruga kinni katta.

Teadmata on, missai „Estonia“ teisest kaptenist Avo Pihtist, kes saatuslikul päeval sel laeval reisijana viibis ja kes algselt päästetute nimekirjas oli, kuid hiljem seal saladuslikult kadus. Rahvas seas liiguvad vandenõuteooriad ei taha vaibuda. On liiga palju lahtisi otsi ja vastamata küsimusi. Aga me ei peaks nendega leppima. „Estonia“ hukk on jälle jätnud meie kõigi südamesse. Kurb sündmus tundub uskumatu ja võimatu, kuid ometi jääb see katastroof lähiajaloo üheks ebaõiglasemaks peatükiks. „Estoniaga“ juhtunu oli taasiseseisvunud Eesti Vabariigile ja selle ühiskonnale valus õppetund, mille haavad ei ole paranenud.

Eestit on valitsenud Kristuse Sõjateenistuse Vendade Ordu

Selline on Eesti vallutanud ja siin valitsenud organisatsiooni maakeelne nimi. Tuhat aastat on kirik ja verevalamine usu nimel olnud lahutamatu seotud. Usulise taustaga oli ka näiteks Rootsi-Poola sõda (1600–1629), milles sai otsa kolmveerand eesti rahvast.

KARL LUST
kolumnist, SDE

Koraani järgi tingib kristlaste omavahelise vaenu ja vihkamise oma õpetuse unustamine. Šokeerituna 11/9-st peame ometi teadma, et islam keelab naiste, laste, vanurite ning imikute julma kohtlemise, samas kui Piibel nõuab surma ähvardusel genotsiidi. Meile peale surutud ristiusk on üks euroopluse aluseid. Anders Berning Breiviki usuliselt motiveeritud veretöö sunnib pilgu ajas tagasi pöörama.

Kas kristlane saab olla aus?

Ristiusk on tänapäeval jätnud endast kompromissitu rahu ja vägivallatuse eest võitleja mulje, aga kiriku teod läbi ajaloo kõnelevad hoopis teist keelt. Kuni kommunismi kokkuvõtteks tähendas kristlane Kristuse sõjameheks olemist, ja seda ei varja „ei vaimne rafineeritus ega täiuseni viidud

Saksa poolel sõdinuist ja metsavendadest räägivad parempoolsed kangelaslikkuse võtmes, kuigi toimunu oli tragöödia, mille eest rahvast karistati Nõukogude vägede tulles väga karmilt.

alatus“ (E. Friedell „Uusaja kultuurilugu“). Alles see oli, kui NATO ja VLO [Varssavi Lepingu Organisatsioon – Toim.] teineteist hävitada soovides olid valmis tegema lõpu inimelule plaanidel Maa.

Tuumavõidujooksu juhtis NATO, kes rõhutas oma kristlikku tausta kontrastiks ateismile. Kõige tihedam pommiraha oodanuks Eestit, näiteks Tartule oli sihitud vesinikupomm. Islam ei luba usku peale suruda. Põlised kristlikud piirkonnad Väike-Aasias, Põhja-Aafrikas ja Balkanil vahetasid usku soovist pääseda maksudest. Kui esimene ristisõda 1095. aastal väljakuulutati, karjus kiriku-

kogu „Jumal tahab seda!“. Ristiusku on iseloomustanud koguni genotsiidid. Samal ajal, kui ordulased vallutasid Eesti, käis ristisõda ka Lõuna-Prantsusmaal, kus osa elanikest olid taaskehastumist uskunud katarid (sellest pärineb sõna *ketser*). Kuidas õigeid ära tunda? „Tapke nad kõik – küll Issand teab, kes on tema omad!“ õpetas abt Arnaud Amaury. „Ketseritega ei vaielda, ketserid põletatakse“ – niisugune oli inkvisitsiooni juhtmõte. See tingis eurooplase piiritu silmakirjalikkuse – mõeldi üht, rääkida tuli teist, ning hing oli inimestel kogu aeg tapvas pinges. Erandid ül-disest meelsusest olid nagu tähed pimedas taevas.

Eestlaste muistse vabadusvõitlusega samal ajal löid oma ordud pühad Franciscus ja Benedictus. Soovimata end siduda kiriku verise ajaloo, tegi oma usulise valiku Eesti Baptistide Liidu president Meego Rimmel, mõistes, et usu pärast ei tohi tappa.

Ristiusu verine ajalugu

Kristlikku maailma šokeerib praegu terror ja vägivald. Unustatakse ära, milline oldi ise 1000 aastat tagasi. Euroopa ajaloost otsitakse näiteid rikkaste elu ja kõrgkultuuri kohta, vähem rahva elust ja sõdadest. Kiriku ja riigi liit sõlmiti 496. aastal, et õigustada vallutusi ja sõdida usu nimel. Järgnev ajalugu kuni Teise maailmasõjani ongi kristlaste omavahe-

liste sõdade ajalugu. Usupuhaustele järgnesid ussõjad, kus kristlased ületasid salakavaluses, julmuses ning jumalikke ja inimlikke kõlb-lusenorme mõnitades ka kõige julmemad paganad (E. Friedell).

Ladina-Ameerika põlisrahvad olid ristiusule vastuvõtlikud, kuid neist hukkus 4/5, valdavalt massimõrvades ja kujukõhmatutes surnukspaanamistes. Põhja-Ameerikas küüditasid fanaatilised protestandid kõik põliselanikud ja soovisid neid kõiki mõrvata, mis neil peaaegu ka õnnestus. Napoleoni järel sõjad Euroopas lakkasid, et seda verisemalt hõivata

kolooniaid. Seetõttu pole Aasias peaaegu keegi ristiusku omaks võtnud.

Esimene maailmasõda oli iga riigi poolt ebaõiglane ja üsna mõttetu verepulm, kus Läänerinne liikus kilomeeter siiasinna. Kõik kirikud õnnistasid ja innustasid oma riigi sõdureid sõtaminema. Hitlerlastepandlal oli (osalat juhuse läbi) kiri

siaaldemokraatia sünnini oli rahulolematu ja vastuhakk ristiusu rängim patt.

Euroopa tee Eestisse

Novgorod oli põhiliselt vabade soomeugrilaste demokraatlik vabariik, kus võim kuulus rahvakoosolekule ja lihtrahvas oskas lugeda, mõned ka kirjutada. Ristiusku ta Eestis vägi-

panuvõimetu.

Sõnad ja teod

Saksa-Rooma keiser Friedrich II lubas Maarjamaa vastristitutele igaveseks ajaks täieliku vabaduse ning paavst Gregorius IX manitses munki ja piiskoppe, et nende all ei muutuks rahva elu halvemaks, kui see oli kuradi meelevaldas. Ma-

olla Euroopa „vääriiline“. Enne EL-i referendumit lubati lausa paradiisi, võrgutati Euroopa palkade ja pensionidega. Saime aga Euroopa hinnad ja hädad. Europrobleemid neile veel otsa!

Parlamendiparteidest oli ainsana Keskerakond aus ja selge peaga, nõudes õiglasemaid liitumistingimusi. Selle partei liikmed said hääletada vastavalt oma südametunnistusele.

Vara veel punkti panna

N. Liidu hävimise järel väldib roomakatoliku kirik vägivaldasaldavaid õpetusi ja paavst Johannes Paulus II vabandas ristisõdade ohvrite pärast.

Kristlikud õpetused on muutunud rahuarmastavateks ja kutsuvad üles vägivallatusele. Aga tuhandeaastane sõdade õigustamine ja vallapäästmine ei muutu seeläbi olematuks. Ameerika rahva rahustamiseks pidas George Bush enne Iraagi sõda nõu oma jumalaga. Eestis on sõjaohu piiril mänginud parempoolsed, kes Rahvarinde veretu iseseisvumise ähvardasid oma sammudega korduvalt verevalamiseks pöörata. Taasiseseisvumise järel viisid nad riigi korra koguni kodusõja künnisele. Saksa poolel sõdinuist ja metsavendadest räägivad parempoolsed kangelaslikkuse võtmes, kuigi toimunu oli tragöödia, mille eest rahvast karistati Nõukogude vägede tulles väga karmilt.

Sõjaohu ei ole möödas. Mis nõu Mart Laar andis Georgiale, kui pinged 2008. aastal sõja lahti päästsid? Kuidas mõista tema röömu, et Venemaa kallaletung peatati 80 km kaugusel pealinast?

KUIDAS ME UUDE LIITU LÄKSIME? Keskerakond oli 2003. aastal ainus jõud, kes debateeris EL-i astumise üle nii poolt- kui ka vastuargumentidega. Teised erakonnad ja ühendused olid hüsteeriliselt ja pimestavalt ainult poolt. Täna näeme rohkem EL-i pahupooli, kuid ka neid tuleks kainemalt kui poole riigieelarve loovutamise lahendada. Pilt Tõnismäe viinapoe tollasest loosungist.

„Jumal on meiega“. Saksamaal oli Hitleri ja sõja vastu väike hulk luterlasi, teised olid poolt. Katoliku kirik lakkas sõdu kiitmast alles pärast N. Liidu kokkuvõtte 1992. aastal (C. Tyerman, „Jumala sõda“).

Kirik ja parempoolsus olid üks

Vana-Ida riikides peeti valitsejat jumalaks või selle asemikuks, Vene keiser oli seda kuni oma kukutamiseni 1917. aastal. Ülikute kui jumala soosikute võimu kindlustamine oli riigi tekkimise põhjus üldse, vägivallamonopol aga riigi tunnus ja põhiõigus (M. Weber).

Parempoolsus on alati olnud kiriku ja riigi võitlus vaesema rahva vastu, kelle rahulike meeleavalduste tulistamist peeti loomulikuks, kuni 1905. aastal Venemaa rahvad sellele „ei“ ütlesid. Parempoolsed ja uskonnad ei soovi rahvast mitte aidata, vaid üritavad luua petlikku heaolutunnet. Keskajal arvati, et vaesus on õnn, vabadus ja vaimus.

Martin Luther kirjutas, et õlgkatusega hurtsikutes nälgiv pärisori võrdles oma elamist kulla ja kalliskividega kaudnastatud eluga ülikute lossis, kuid kirikumehena nõudis, et „talupoeg võtaks aru pähe ja naudiks oma elu“. Kui saksa talupoeg üles tõusis, kutsus Luther neid „raiuma“, „kägistama“ ja „läbi pistma“ nagu marutõbiseid koeri. Kuni sot-

vallaga ei levitanud, kuigi see pidi siin tuntud olema. Meie esivanemate tapmine ja alistamine oli üks osa Euroopa ristisõdadest. Ajaliselt toimus samal ajal veel Viies ristisõda (1217–1222) ja Laste ristisõda (1212), kus moslemite vastu oli kogutud kuni 100 000 alaealist, lootuses, et Jumal neile kui vähem patustele võidu annab. Ristisõdadest jättis elu tolleaegse Inglismaa elanike neljakordne hulk avantüriste. Islami kultuur oli Euroopa omast siis oluliselt kõrgem ja võit paratamatult. Sõja üheks tagajärjeks jäi moslemite ja õigeusklike vaen eurooplaste vastu. Püha Tuli Jeesuse Haua kirikus süttis vaid õigeusklike käes.

Katoliiklased arvasid, et uskmata tapmine on jumalale eriti meelepärane töö. Eestisse tungiti riisutud raha tagasi nõudes tapma ja põletama kõiki, nii et teed ja rajad olid meie esivanemate verrega üle ujutatud. Usu kuulutamine jäi siin kõrvaliseks ning orduaja lõpul tundis sajast vast üks, mis on usk. Ristimine oli orjusse pühitsemise rituaal, mida Tabelinusega [Läti Henriku mainitud üks Virumaa kihelkonnavanemaid – Toim.] tehti kuni viis korda. 20 aastat tapeti, põletati ja riisuti siin, nii et „käd väsisid mõrvamast“, kirjutatakse neis sündmustes osalenud Läti Henrik. Meie esivanemad alistusid siis, kui valdav osa rahvast oli tapetud ja vastu-

tused kõnelevad alistumisele järgnenud näljast, vaesusest ja isegi ilumele kadumisest. Sada aastat hiljem olid põhjaeestlastel kaelas suured koormised ja piinad, võeti omavoliliselt vara ja rahvast

Enne EL-i referendumit lubati paradiisi, võrgutati Euroopa palkade ja pensionidega. Saime aga Euroopa hinnad ja hädad. Europrobleemid neile veel otsa! Parlamendiparteidest oli ainsana Keskerakond aus ja selge peaga, nõudes õiglasemaid liitumistingimusi. Selle partei liikmed võisid hääletada vastavalt oma südametunnistusele.

koheldi kui orje, lisaks toimusid vägistamised (Marburgi Wigand). Sakslased vaebasid, piinasid ja ikestasid kohalikke (B. Hoeneke). Rahvas eelistas pigem surra kui elada sellise ikke all (Marburgi Wigand). „Veremaks“ tähendas osalemist enamasti kaotustega lõppenud rööv- ja vallutusretkedel Leetu ja Venemaale ning kohalikes vaenustes.

Tahtmatult tekib paralleel Euroopa Liitu astumisega, mis nõudis meilt suuri muutusi, et

Et sõjaalartile ohverdada rahva niigi nappi sotsiaalset ja argist julgeolekut, püüab parempoolne kaitseminister Laar Venemaa peingeid hoida ja rahvast sellega hirmu all hoida. Kutse Savisaare pilti tulistama ja lubadus riigi ründajad maha lasta tulenevad ristiusu militaarsetest küljest.

Teist. rahu ja sotsiaalset õiglust nõudvat suunda esindab Keskerakond. Nemad on alati soovitud Venemaa normaalselt suhelda.

Tallinn 10130
Toom-Rüütli 3/5
www.kesknadal.ee

Koolireform reformierakondlikuks

Eelmises Kesknädalas jäi silma Hiiumaa mehe Elmar Hollmanni kiri venevastasusest ja venekeelse koolihariduse järkjärgulisest likvideerimisest Eestis, mis sunnib seostama vene kooli ja Pronksõduri juhtumit. Tuleb välja, et Haridusministeeriumis veab seda üleminekureformi Irene Käosaar, kes on Reformierakonna liige. Sellest on ilmselt põhjendatud tema tugev vastasseis 20. septembri ETV saates „Vabariigi kodanikud“ nii Tallinna abilinnapeale Mihhail Kõlvartile kui ka Tartu Ülikooli professorile Martin Ehalale, kes püüdsid selgitada vajadust kogu õppekeele seotud protsess tagasi tuua rahulikumatesse ja mõistlikumatesse rööbastesse. Käosaar jäi siiski toetama jääka nn nuudi poliitikat vene koolide üleminekul eesti keelele. Nii Reformierakond kui ka IRL vajavad vaenlast, kellele eestlastest valijaid vastandada. Muidu nad ei suudaks nii palju aastaid võimul püsida, kuigi ei suuda vastata valijate järjest teravamatele majandus- ja sotsiaalpoliitilistele küsimustele.

K. V., Rakvere

No kuidas sa seda kiidad?!

Igal riigikodanikul on õigus valitsusorganeid kiita või kritiseerida. Eestlastel on seksipuhul, kui lood kehvad, ikka olnud kombeks öelda: „Kala hakkab mädanema peast.“ Ei tea, kas just seepärast olidki nõukogude ajal poes müügil tünni-heeringad, millel oli pea ära lõigatud? (Aga miks peakski väikesepalgaline tööline maksma selle eest, mida ta ei söö?) Rahvas hakkas selliseid „p-ta“ heeringaid kutsuma „valitsuse heeringateks“. Kala- ja lihaletid olidki siis tõesti enamasti tühjad või tühjavõitu. Kes olid selles süüdi? Eks ikka need, kes Eestis 1940. aastal karjusid „tööd ja leiba!“, kuigi sellest puudust ei tuntud. Eesti põllumajandusse toodi tööjõudu Poolast ning silgu ja liha kui leivakõrvase järele ei kisanud keegi.

Nüüd on Eesti 20 aastat jälle iseseisev olnud, aga kuhu oleme oma riikluse ja majandusega jõudnud, seda pole vaja selgitada. Teiste vigadest meie juhtorganid õppida ei taha ja oma vigade päris häbematuks õigustamiseks kostavad vabandused: „Ärge unustage, kust me tuleme!“ Õigem oleks aga ausalt välja öelda, kuhu me läheme.

Tulime NSV Liidust, kus oli vaid üks partei, keda nimetati rahvasuus „juhtoinaks“ ja kellel polnud kellegagi vaielda, aga vahetevahel mõeldi ka oma kodanike heaolule. Nüüd on parteisid palju ning neil jääb aega kodanikele mõelda vaid mõned kuud enne valimisi – ülejäänud valimistevaheline aeg kulub omavaheliseks kiskumiseks.

Päris esimene Eesti Vabariik sündis Venemaast, tsariimpeeriumist. Riiki hakkasid juhtima sealsetes asutustes ja ettevõtetes töötanud eestlased. Need mehed tõepoolest mõtlesid peaga ja Eesti tuleviku heaks. Kuid millega mõtlevad nüüdsed riigijuhid, kui hämavad vaid minevikuraskustest ja kiidavad Euroliidus olemist? Lihtne asi – toiduainete hinnad on Eestis teiste riikidega võrreldes kõvasti kõrgemad, aga meie europalgad 3–4 korda madalamad. Paljud kinnitavad, et põhjus on selles, et Eesti jõudis Euroliitu siis, kui pulmade asemel algasid matused. Kuidas saab sellega rahul olla?

Ants Kull, Tallinn

Enam kui anekdoot

Noorpoliitik pöördub poliitveterani poole: „Ütle, mida ma peaksin tegema, et pääseda telesse esinema? Mul on rahvale nii mõndagi öelda.“

Vana: „Tobu, rahvale ei ole vaja midagi öelda, vaid Savisaart on tarvis kritiseerida! Isegi tema „omad joped“ on sellest aru saanud.“

Noor: „Miks Savisaart kritiseerida, tema ju valitsuses ei ole?“ Vana: „Savisaar on alati valitsuses, ka siis, kui teda valitsuses ei ole. Vähemalt kritiseerida tuleb teda nii nagu oleks ta valitsuses.“

Noor: „Imelik... Savisaart kritiseeritakse, aga ameteid maha panema hakkab hoopis Laar...“

H. Kukk, Tartu

Maaharija päästab Eesti

Kolhoosiaja algusest alates ei ole Eesti maarahvast omaenda kaasmaalaste poolt nõnda tümitatud ja tallatud nagu tehti seda viimaste valimiste eel. Muidugi ei ole ka linnarahvas kunagi varem niisugust rämpsoitu söönud nagu praegu, aga selles pole süüdi Eesti põllumees – tema ei topi toiduainetes igasuguseid lisandeid ja säilitusaineid. Ühismajandite asutamisel alates on kehkadiveist linnavurled kamandanud Eestis maaelu. Ükski erakond, ka Keskerakond, ei ole tänini pööranud maaelule suuremat tähelepanu. Laguneva Rahvaliidu kallal oldi nagu kaarnad raipe seljas. Kõige suuremat tükki lootsid sotsid, said aga söklaid – maarahvas käis läbi puhastustelest.

Siililegi selge, et Eestit ei päästa maailma laastavast kriisist Vene odaval toorainel

arenev eksport, vaid põllumajandus, mis on olnud eesti rahva tugi, riigi majanduse ja kaitsevõime alustala.

Rahva raske, visa ja tubli tööga tõusis Eesti põllumajandus Esimese maailmasõja laosest ja Vabadussõja kaosest maailmatasemele. Söödi puhast ja korralikku toitu, ülejääke eksporditi paljudesse riikidesse. Talus elas koos kolm põlvkonda, ilma kasvuraskusteta ja joomarlueta. Aidakutuse all rippusid õigesti toodetud, töödeldud ja säilitatud suitsusingikantsakad ilma külmkapi ja säilitusaineteta. Salvedes oli kolme aasta viljatagavara, mille arvel sõdisid sakslased ja venelased aastaid.

Praegu aga ei tea keegi, kuhu kadus Rakvere teraviljaloostratigeegiline viljavaru ja kas seal üldse veel teri sees on. Sellises olukorras on blokaadi puhul meie rahval kolme päe-

vaga hambad varnas.

Kommunistid hävitasid eesti talu. Kolhoosnikud, ise nälgides ja tohutut vaeva nähes, toitsid omi linnaelanikke ja ka suurt Venemaad. Lüpsinaised jätsid öösel kell 3 palavikuga juurde. Masinamehed kõlkusid varahommikust hilisööni, varakevadest kuni lumetulekuni tolmustes traktorikabiinides.

Tuli uus aeg, ja asjatundmatud tohmanid viskasid kolhoosivärgi nagu lapse koos pesuveega prügimäele. Kolhooside varad varastati, ärastati, erastati. Ühistute varad omastati, metsad lagastati, põllud jäeti sööti. Ometi oli ka kõige viletsama kolhoosi esimehel alati tööd pakkuda, aga meie ajame tuleviku noori eestlasi tööpuudusel võõrsile õnne otsima.

Tööpõld maaelu arendamiseks on suur ja lai ning väga raske, aga avar tegevusväli iseseisvaks tegevuseks ning oma võimekuse näitamiseks. Suurem pühendumine ühiskonna-probleemidele lõpetaks ka eestlaste omavahelised näaklused.

Maailm loodab, käed rüpes, et masu taandub ja endine elu taastub, nagu see toimus peale 1930. aastate kriisi. Aga olukord on praegu midagi muud. Kui ikka Ameerika upub üleni oma võlgadesse, Euroliit laguneb lõplikult ning meie jumaldatud eurod muutuvad paberilipakateks, siis on Eestimaal õnnelikud ja õndsad vaid need, kellel on lapike maa harida, kasvõi ainult labidaga, sest süüa tahame kõik ja alati; peale meie on veel miljonid nälgijad maailmas.

Anton Jõks

Räpina, Põlva maakond

Sõltumatu teleajakirjanik või paadunud poliitik?

Kas ETV saate „Ringvaade“ üks saatejuhte Marko Reikop viib saateid läbi kui sõltumatu teleajakirjanik või hoopis kui üks paadunud poliitik?

Juhtusin 22. septembril „Ringvaatele“, kus käsitleti Tallinna linnakantsleil väljaandel ilmunud raamatut e-valimiste kohta. Lootsin arukat arutlust, kuid pidin sügavalt pettuma. Saatesse olid kutsutud Keskerakonna peasekretär Priit Toobal ja ammune reformierakondlik riigikogulane Igor Gräzin.

Kohe saate algul torkas silma saatejuhi eriline närvilisus. See avaldus tema küsimuste toonis ja kehakeeles, mis väljendas palavat soovi ja suurt tahtmist tümitada Keskerakonda ning naeruvääristada selle esindajat. Koostöös Gräziniga asus Reikop teist saatekülalist rün-

E-hääletus ei ole hääl!

dama kõige valimatute sõnadega ning seejuures ei lasknud Toobalil isegi küsimustele vastata ja omi seisukohti põhjendada.

Tuleb tööle au anda – hoolimata

Reikopi ja Gräzini ärritusest suutis Toobal käituda väärikalt ja soliidset ka kõige räigematele ja süüdistavatele küsimustele vastates. Üldmulje jäi selline: kaks kõige tulisemat Reformierakonna poliitikut ründasid kogu avalikkuse silme all Keskerakonna esindajat. Seejuures Reikop tundus olevat isegi veel reformikam kui seda oli Gräzin, kes mõjus rohkem klounina.

Reikopi kõige suurem süüdistus oli, et tema pole maksu-maksjana nõus sellega, et tema raha eest on välja antud raamat, mis käsitleb e-valimiste õigsust ja usaldusväärust. Mina kui tavaline Eesti kodanik ja maksumaksja pole aga nõus sellega, et minu raha eest peetakse Rahvusringhäälingu ETV koosseisus

teleajakirjanikku, kes pole sõltumatu ajakirjanik, vaid teenib ühe erakonna huve.

Võib-olla tahab Reikop teenida endale mingit Reformierakonna preemiat või muud tunnustust? Seda ma ei tea, kuid mina sooviksin, et ajakirjanikud oleksid sõltumatud. Kui seda ei suuda, siis peaksid nad loovutama oma koha nendele, kes seda suudavad.

Loodan, et Marko Reikopi küsimust arutatakse Avaliku Sõna Nõukogus. Reikop võib oma vaadetel olla kas reformierakondlane või sots või kommunist, aga ta ei tohi oma poliitilisi vaateid propageerida avalik-õiguslikus telesaates, mis on kinni makstud maksumaksja rahaga.

Ü. Strandberg, televaataja
Kohilast, Rapla maakond

Musta valgeks rääkimisest

Kolmapäeviti on Vikerraadio saates „Uudis+“ Ivan Makarov tõeline meister musta valgeks rääkima ja vastupidi. Viimatikuuldud saates vaidlustas ta Riigikogu liikme Yana Toomi väidet, et eestlased ei sallivat, kui venelased eesti keelt aktsendiga räägivad.

Kohe näha, et Makarov meediaväljaannete neid veebilehekülgi ei külasta, kus lugejad oma seisukohti ja meelsust esitlevad. Kui ta seda teeks, siis näeks, kuidas seal halvustavalt pilatakse vene juurtega eestimaalasi, et nad eesti keelt ei räägi puhtalt, vaid aktsendiga.

Juba aastaid olen neile vastu väitnud, et see on ju siiski väga positiivne, kui ka kasvõi aktsendiga räägitakse eesti keelt – see näitab, et riigikeelt ikkagi õpitakse. Paratamatult on vaid aja ja praktika küsimus, millal aktsendiga rääkimisest saab puhtalt rääkimine.

Härra Makarovile tuleb meelde kasvõi seda kunagist kurioosset juhtumit Tallinna linnavolikogus, kui ETV reporter, selle asemel, et kiita inimest, et too eesti keelt õpib, hakkas teda hoopis pahatahtlikult pilama, kuna see ütles: „Ei kommentaari!“ Niisugune käitumine ei stimuleeri eesti keele õppimist.

Udo Knaps

Märjamaa, Rapla maakond

KUTSE INFOPÄEVALE

Keskerakonna omavalitsuskogu korraldab neljapäeval, 06. oktoobril 2011 kell 16.00 Kanepi seltsimajas (Weizenbergi 31, Kanepi) infopäeva.

Päevakord:

- 16:00-16:05 Avasõnad
Aivar Luts, Kanepi vallavanem
- 16:05-16:45 "Vee- ja kanalisatsioonihitised kohalikes omavalitsustes ja nende rajamise probleemid"
Harry Liiv, Keskkonnaministeeriumi asekancler (30 min. ettekanne + 10 min. arutelu ja küsimused)
- 16:45-17:20 "2012. aasta riigieelarve ja omavalitsuste eelarvete projektide vahekorras"
Jüri Võigemast, Eesti Linnade Liidu tegevdirektor (25 min. ettekanne + 10 min. arutelu ja küsimused)
- 17:20-18:00 "Eesti poliitika igavesed probleemid"
Rein Toomla, politoloog, Tartu Ülikooli õppejõud (30 min. ettekanne + 10 min. arutelu ja küsimused)

Üritust modereerib **Jüri Ratas**

Jüri Ratas
Keskerakonna omavalitsuskogu esimees

Palume osavõttust teatada hiljemalt 04. oktoobriks e-posti aadressile alla.poddubnjak@riigikogu.ee

Savisaar: Elujõulise riigi eelduseks on poliitilise eliidi vaheldumine

XIV kodurahufoorumi sissejuhatava ettekande pidas Tallinna linnapea Edgar Savisaar. Tema sõnul tuleks meil otsida vastust küsimusele, kas praegune arengumudel on just see, mida vajame ja kas see tagab edu ka tulevikus.

„Meil peaks jätkuma tahet ja soovi tehtud vigadest õppust võtta,“ ütles Savisaar XIV Kodurahufoorumi avakõnes. „Siis on meil ressursi edasimeetmiseks.“ Savisaar tõdes, et valitsuskooalitsiooni poolt ei ole enese-kriitilist retseptiooni Eesti arengumudeli kohta paraku kuulda olnud. „Eesti arengust räägitakse meil tavaliselt positiivses ja optimistlikus võtmes,“ nentis Savisaar. „Majandus on tõepoolest kiiresti kasvanud, selles ei ole mingit kahtlust. Oleme uhked selle üle, et Eesti on olnud kõige kiirema majanduskasvuga riik Euroopa Liidus. Kuid kõigel on ka oma hind. Majandusliku edu varjus on lahendamata teravad sotsiaalsed probleemid.“

Sotsiaalsed probleemid teravnevad

Savisaar juhtis tähelepanu äsjaavaldatud inimarengu aruandes kirjutatule, et Eestit ei survesta mitte ainult siirdaajast üle kandunud sotsiaalprobleemid, vaid ka 21. sajandi uued väljakutsed: kasvav väljaränne, perekonna kui institutsiooni taandumine, rahvastiku vananemine, üha tihe-nev ülemaailmne kaubanduskonkurents.

„Siia lisanduvad allpool vaesuspiiri elavad lapsed, püsiv alaharitute ühiskonnakiht, vene noorte süvenev võõrdumine Eestist,“ ütles Savisaar. „Oleme jõudnud olukorda, kus erinevus Eesti rikeste ja vaeste piirkondade vahel on Euroopa kõige teravam. Eestil seisab ees veel pikk teekond saavutamaks arenenud maade standardeid.“

Savisaar tõdes, et kaksküm- mend aastat pärast siirdaajade algust on Eesti paljude sotsiaalsete näitajate – sissetulekute ebavõrdsus, varimajandus, vaesus, miinimumpalk – poolest ikka veel EL-i

viimaste hulgas. „Eesti sotsiaalkaitse kulutused on EL-i madalaimad ning sellest tulenevalt ei suuda Eesti sotsiaalsete probleemidega tõhusalt hakkama saada.“

„Miks siis majanduslikult edukas Eesti ei ole suutnud üli-teravaid sotsiaalseid probleeme lahendada?“ küsis Savisaar. „Peamiseks põhjuseks nimetatakse puudujääke demokraatlikus arengus.“ Savisaar juhtis tähelepanu, et *Economist Intelligence Unit* poolt 2006. aastal koostatud demokraatiaindeksi kohaselt kuulub Eesti „vigaste demokraatiatega“ riikide hulka. „Selle indeksi kohaselt paikneme koos Läti ja Leedu-ga samas kategoorias teiste postkommunistlike Euroopa Liidu liikmesriikidega,“ nentis Savisaar.

„Mis siis teeb Eesti nn „vigase demokraatiaga“ riigiks? Üks peamisi puudusi Eesti demokraatlikus arengus on ühe ideoloogilise võimu valitsemismonopol,“ ütles Savisaar. „Paraku on pea kõigis Eesti senistes võimukooalitsioonides valitsust juhtinud ainult parempoolsed parteid. Demokraatia põhitunnus on aga võimu regulaarne vahetumine. Mõned teoreetikud peavad seda kriteeriumit lausa määravaks demokraatliku arengu tunnuseks.“

Savisaar rõhutas, et nn täieliku demokraatiaga ühiskondade jaoks on pikaajaline valitsemismonopol praktiliselt mõeldamatu, sest see viib paratamatult stagnatsiooni, arengu seiskumiseni.

Alternatiiv on olemas

„Eestis on kinnistunud arusaam, et meie iseseisvusperioodi majanduspoliitilistele valikutele ei ole alternatiivi, ning seda pole jäänud uskuma mitte ainult valijad, vaid ka suur osa meediast ja sotsiaal-teadlastest. See on parem-

poolse ideoloogia edu ja jätkuva populaarsuse tõeline põhjus.“

Vaatamata sellele, et majanduskriis tekitas tohutu, sadu tuhandeid inimesi puudutanud tööpuuduse, otsustas viimaste valimiste tulemuse pigem „vene kaardi“ jõuline lauale-lõõmine, nentis Savisaar.

Savisaare sõnul arvestab Reformierakonna juhitud valitsuskooalitsioon mitmete Eesti arvamusiindrite hinnangul üha vähem inimeste huvidega. „Parlamendi osatähtsus on silmanähtavalt vähenenud ja valitsemise efektiivsus tõusnud. Siit jõuamegi suhteliselt keerulise dilemma juurde: kas demokraatia või efektiivsus, kas kõigi osaliste (k.a opositsioon) arvamuse ärakuulamine ning arvestamine või parlamendi kummitemplitumine.“

„Tahaksin tuua hoiatava paralleeli meie naabri Läti arengutest – üheks tõsiseks põhjuseks, mis lükkas Läti kriisi ja pani kaalukausile riigi jätkusuutlikkuse tervikuna, oli asjaolu, et kõik Läti Seimis esindatud parteid olid parempoolsete. Selle tulemuseks oli parteide koondumine majandusliidri ümber, kes rahastas parteid, kuid allutas selle poliitika kujundamise oma majanduslikele huvidele,“ selgitas Savisaar. „Peame tõdema, et Eesti on sellisele olukorrale väga lähedal.“

Savisaare sõnul on kujunenud olukord ohtlik nii Eesti edasise sotsiaal-majandusliku arengu kui ka demokraatia seisukohalt. „Elujõulise ja demokraatliku riigi eelduseks on valitseva poliitilise eliidi vaheldumine, et uued ideed ja arenguvõimalused saaksid realiseeruda,“ ütles Savisaar.

Vene elanikkond kõrvale jäetud

„Olen nõus nende arvamusiindritega, kelle hinnangul üks uue iseseisvusaja suurimaid pettumusi on venekeelse elanikkonna peaaegu täielik kõrvalejätmine riigivalitsemisest,“ ütles Savisaar. „Kõrvalejätmise tulemused annavad end juba praegu väga tõsiselt tunda.

Madalam elatustase, kehvem tervis, lühem eluiga, tööpuudus, mis on kaks korda suurem kui eestlaste seas. Kodakondsuseta isikuid on Eestis jätkuvalt ligi 100 000, kusjuures aastast 2005 on Eesti kodakondsuse võtmine vähenenud suurte hüpsetega.“

Savisaar avaldas muret, et Eesti riigis on võetud suunaks venekeelse üldhariduse piiramine. „Ja nagu õiguskantsler praeguseks on tõdenud, tehakse seda viisil, mis on vastuolus nii põhiseaduse kui ka kehtiva põhikooli- ja gümnaasiumiseadusega,“ lisas Savisaar. „On äärmiselt kummuline, et see kõik toimub olukorras, kus enamik venekeelsest elanikkonnast nõustub, et nende endi huvides on eesti keelt osata.“

Savisaare hinnangul valitsuskooalitsiooni ei huvita venekeelsest ühiskonnast tulev tagasiside, inimeste arvamused ja suhtumised. „Ja nii on tulemus vastupidine oodatule: eesti keele õppimist tajutakse kui ülalt alla tulevat piitsa ja survet. See tekitab inimestes võõrandumist. Võimupoliitikud ei taju lihtsat asja, et keel on ju ikkagi ainult vahend, mitte eesmärk iseeneses.“

Savisaare sõnul on selle tagajärjeks, et rohkem kui pooled venekeelsetest noortest ei kavatse oma tuleviku Eestiga siduda.

„Arusaam, et paljurahvuselises riigis kuulub domineeriv positsioon põhiraahvusele ning vähemusrahvustel on nn perifeerne positsioon, kuulub eelmissajandisse,“ rõhutas Savisaar. „Vähemusrahvuste kultuure küll säilitatakse ja toetatakse, kuid ei peeta oluliseks toetada nende aktiivset osalemist ühiskonnas. Vähemusrahvuste vähene kaasamine või isegi tõrjumine annab äärmiselt negatiivseid tagajärgi, alates kuritegevuse järsust kasvust ja lõpetades rahvuskonfliktide või isegi kodusõjaga selles riigis.“

Edgar Savisaare teksti vahendas Raepress

TALLINNA TV

3. - 9. oktoober

ESMASPÄEV, 03.10

08:55 KAVA
09:00 TeTeVeke*
09:30 Terve tervis*
10:00 Kultuurimeeter*
10:30 Mina, eurooplane, 2*
10:45 Tallinn, olen kuulus! *
12:30 Tallinn liigub*
13:00 Southlandi lood *
15:20 InfoTV
17:55 KAVA
18:00 Elu peeglis*
18:30 TeTeVeke
19:00 Kas tohib? *
19:30 Tartu - Heade Mõtete Linn
20:00 Pealinnapilt
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
21:00 Tallinlase tarbeks*
21:30 Jutud folgiklubis
22:00 Eikunagimaa
23:40 KAVA
23:45 Tartu - Heade Mõtete Linn*

TEISIPÄEV, 04.10.

08:55 KAVA
09:00 TeTeVeke*
09:30 Kas tohib? *
10:00 Tartu - Heade Mõtete Linn*
10:30 Pealinnapilt*
11:00 Tallinlase tarbeks*
11:30 Jutud folgiklubis*
12:00 Paepäevad Paides*
12:20 Eikunagimaa *
14:00 InfoTV
17:55 KAVA
18:00 Linna aed*
18:30 TeTeVeke
18:40 Jäljed*
19:10 Luubi all
19:30 TeleTallinn
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
21:00 Helsinki - Tallinn
21:30 Spordisõbrad
22:00 Osama
23:25 KAVA
23:30 Luubi all*
23:50 TeleTallinn
00:50 TÄNA*
01:20 Helsinki - Tallinn*
01:50 Spordisõbrad*
02:20 Osama *
03:45 InfoTV

KOLMAPÄEV, 05.10.

08:55 KAVA
09:00 TeTeVeke*
09:10 Luubi all*
09:30 TeleTallinn
10:30 Helsinki - Tallinn*
11:00 Spordisõbrad*
11:30 Etnos*
12:00 OTSE:
LV pressikonverents
Osama*
12:30 InfoTV
17:55 KAVA
18:00 LV pressikonverents*
18:30 TeTeVeke
19:00 Pealinna Pead
20:00 Kultuurimeeter
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
21:00 Estica. Toomkirik, 1. osa
21:30 Elu peeglis
22:00 Surnud tüdruk
23:35 KAVA
23:40 LV pressikonverents*
00:10 Pealinna Pead*
01:10 Kultuurimeeter*
01:40 TÄNA*
02:10 Estica. Toomkirik, 1.*
02:40 Elu peeglis*
03:10 Surnud tüdruk*
04:45 InfoTV

NELJAPÄEV, 06.10.

08:55 KAVA
09:00 TeTeVeke*
09:30 LV pressikonverents*
10:00 Pealinna Pead*
11:00 Kultuurimeeter*
11:30 Estica. Toomkirik, 1. osa*
12:00 Elu peeglis*
12:30 Surnud tüdruk*
14:05 InfoTV
17:55 KAVA
18:00 Pealinnapilt*
18:30 TeTeVeke
19:00 Spordisõbrad*
19:30 REC
20:00 KodanikuTV. Südamele ära
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
21:00 Hingelt tugevad

21:30 Meistrite linn
22:00 Seitse mõõka
00:10 KAVA
00:15 REC*
00:45 KodanikuTV. Südamele ära*
01:15 TÄNA*
01:45 Hingelt tugevad*
02:15 Meistrite linn*
02:45 Seitse mõõka *
04:55 InfoTV

REEDE, 07.10.

08:55 KAVA
09:00 TeTeVeke*
09:30 REC*
10:00 KodanikuTV. Südamele ära*
10:30 Hingelt tugevad*
11:00 Meistrite linn*
11:30 Seitse mõõka*
13:40 InfoTV
17:55 KAVA
18:00 Helsinki - Tallinn*
18:30 TeTeVeke
18:50 Dokumentaalfilm. Sõber või vaenlane?
19:30 Ajaga sammu
20:00 Kultuuritehas
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
21:00 Tallinn, olen kuulus!
22:00 Nava lava 2010
22:40 KAVA
22:45 Ajaga sammu*
23:15 Kultuuritehas*
23:45 TÄNA*
00:15 Tallinn, olen kuulus! *
01:15 Nava lava 2010
01:55 InfoTV

LAUPÄEV, 08.10.

08:55 KAVA
09:00 TeTeVeke*
09:30 Koos parima sõbraga
09:50 Ajaga sammu*
10:20 Kultuurimeeter*
10:50 Hommikukohv*
11:20 REC*
11:50 Luubi all*
12:10 Tallinn, olen kuulus! *
13:10 Mõtlemis taas*
14:10 Nava lava 2010
14:50 InfoTV
17:55 KAVA
18:00 TeTeVeke
18:30 Estica. Toomkirik, 1*
19:00 Kutseharidus Tallinnas, 3. osa
19:30 Tallinn liigub
20:00 Sini-valge lipu all
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
20:50 KodanikuTV. Südamele ära*
21:20 Kus on Fred?
23:00 Viktoria Tolstoy kontsert
Kõltsu mõisas.
KAVA
Kutseharidus Tallinnas, 3. osa*
00:55 Tallinn liigub*
01:25 Sini-valge lipu all*
01:55 TÄNA*
02:15 Kus on Fred?)*
03:55 Viktoria Tolstoy kontsert
05:15 InfoTV

PÜHAPÄEV, 09.10.

08:55 KAVA
09:00 TeTeVeke*
09:30 Aleksei Turovski lood, 14. osa
10:00 Kultuuritehas*
10:30 Terve tervis
11:00 Linna aed
11:30 Tallinlase tarbeks
12:00 Suured helid. Peterburi kammerorkester "Symphonietta"
Niguliste kirikus
Tallinn liigub*
13:00 Koos parima sõbraga*
13:50 Kus on Fred?)*
15:30 InfoTV
17:55 KAVA
18:00 TeTeVeke
18:15 TNTV
18:45 Tallinn, olen kuulus!
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
20:50 Euroopa tee
21:05 Terve tervis*
21:35 Alariste
23:55 KAVA
00:00 Tallinn, olen kuulus! *
01:45 TÄNA*
02:05 Alariste*
04:25 InfoTV

Kohtumised Tartus

Pühapäeval, 2. oktoobril kell 13
Keskerakonna büroos (Ülikooli 12) kohtuvad pensionärid eakate päeva tähistamiseks Vladimir Šokmaniga.

Teisipäeval, 4. oktoobril kell 16
võtab büroos valijaid vastu linnavolinik Nikolai Põdranagi.

TÄHISTAME ülemaailmset eakate inimeste päeva!

Laupäeval, 1. oktoobril kell 12.00
Haabersti Vaba Aja Keskuses (Ehitajate tee 109 A)

Varuda koosviibimiseks aega!

Külla tuleb Boris Lehtlaan

MTÜ KESKPÄEV

Registreeruda õhtuti tel 655 00 80 ja 53 33 73 60

Jahvatati mis jahvatati suvi otsa Edgarist ja Jürist, mihkclipäevaks hoopis Mardil võhm väljas.

Rahvasuu

Mihkclipäev on 29. septembril

Esimesena kõrbes läbi Strandberg. Siis lasti lahti Muuli. Ja nüüd teatas Laar, et lahku.

See seltskond on nii õnnes (kui Rahva Hääle kaaperdamist õnneks nimetada) kui ka ebaõnnes justkui kokku laulatatud.

Rahvasuu

